

Висновки з проведеного дослідження. Отже, найбільше можливостей має комплексне формування професійної підготовки майбутніх вихователів до проведення занять з фізичної культури у ДНЗ під час вивчення дисципліни «Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку». Завдання практичної, самостійної та індивідуальної роботи для студентів спрямовані на ефективне засвоєння отриманих знань і практичних умінь.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у розробці науково-методичного забезпечення процесу професійної підготовки майбутніх вихователів до проведення занять різних типів з фізичної культури в ДНЗ.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Безкоровайна Л.В. До поняття про компетенцію майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту / Л.В. Безкоровайна – К., 2008. – С. 26-28.
2. Беленька Г.В. Вихователь дітей дошкільного віку: становлення фахівця в умовах навчання : [монографія] / Г.В. Беленька. – К. : Світоч, 2006. – 304 с.
3. Борисенко А.Ф. Підготовка майбутніх вихова-

телів до занять з фізичної культури / А.Ф. Борисенко, С.Ф. Цвек. – К. : Основи, 1989. – 192 с.

4. Борисова З.Н. Теорія і практика дошкільної освіти в Україні : [кол. монографія] / З.Н. Борисова. – К. : Київськ. ун-т ім. Бориса Грінченка, 2011. – 232 с.

5. Вільчковський Е.С. Теорія та методика фізичного виховання дітей дошкільного віку : [навч. посіб.] / Е.С. Вільчковський, О.І. Курок. – Суми : Університетська книга, 2004. – 428 с.

6. Коваленко Ю.О. Професійна підготовка майбутніх фахівців фізичного виховання дітей дошкільного віку у вищих навчальних закладах / Ю.О. Коваленко. – Запоріжжя, 2008. – 59 с.

7. Петренко С.А. Підготовка майбутніх вихователів до формування у дітей дошкільного віку основних рухових умінь і навичок : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / С.А. Петренко. – Київ, 2007. – 291 с.

8. Нестеренко В. Підготовка майбутніх педагогів до виховання у дошкільників навичок здорового способу життя / В. Нестеренко. – Одеса, 2003. – С. 20-21.

9. Самушина О.М. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні / О.М. Самушина. – К., 1998. – С. 14.

10. Шовкопляс О.М. Підготовка майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів до роботи з дітьми з функціональними порушеннями опорно-рухового апарату : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.0004 «Теорія і методика професійної освіти» / О.М. Шовкопляс. – К., 2011. – 20 с.

УДК 378.14:615.1

АКТИВІЗАЦІЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я НА ЗАНЯТТЯХ ЗА ДОПОМОГОЮ ГРУПОВОЇ ФОРМИ РОБОТИ

Дрожик Л.В., к. пед. н.,
викладач кафедри педагогіки та психології
Національний фармацевтичний університет

У статті розглядається групова робота, як одна з форм інтерактивного навчання. Визначено її вплив на пізнавальну діяльність майбутніх фахівців охорони здоров'я. Акцентується увага на різних формах групової роботи, які можна використовувати на практичних та семінарських заняттях.

Ключові слова: *групова форма навчання, активні методи навчання, активізація пізнавальної діяльності, підготовка фахівців охорони здоров'я.*

В статье рассматривается групповая работа, как одна из форм интерактивного обучения. Обозначено её влияние на познавательную деятельность будущих специалистов охраны здоровья. Акцентируется внимание на разных формах групповой работы, которые можно использовать на практических и семинарских занятиях.

Ключевые слова: *групповая форма обучения, активные методы обучения, активизация познавательной деятельности, подготовка специалистов охраны здоровья.*

Drozhyk L.V. FUTURE PROFESSIONAL OF HEALTH CARE COGNITIVE ACTIVITY ACTIVATION IN GROUP WORK

In the article is considered the group work as one of the interactive education form. Determined its impact on the cognitive activity of future health care professionals. Attention is focused on various forms of group work, which can be used for practical and seminars.

Key words: *group studies, active learning methods, activation of cognitive activity, training of health care professional.*

Постановка проблеми. Зміни, які відбуваються у сучасному суспільстві потребують від сучасних фахівців охорони здоров'я вміння швидко адаптуватися до нових умов, знаходити оптимальні рішення складних проблем, проявляти гнучкість, креативність, творчість, не губитись у ситуаціях невизначеності, вміти налагоджувати стосунки з людьми. Тому в останні роки дуже актуальною стала ідея використання групової форми навчання на практичних заняттях у ВНЗ. Групова форма навчання є однією з форм інтерактивного навчання, яке спирається саме на взаємодію учасників у групах.

У груповому навчанні відбувається розвиток особистості, розподіл ролей у відповідності до можливостей та бажань кожного, максимально враховуються індивідуальні інтереси та конструюється ситуація, в якій кожен учасник ефективно рухаючись до своєї мети, вносить суттєво великий вклад у рішення загальних задач групи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Нами був проведений аналіз наукової літератури для визначення стану розробленості досліджуваної проблеми.

Американським філософом та соціологом Дж. Мідом була розроблена теорія соціальної взаємодії. Згідно з цією теорією, розвиток особистості здійснюється у процесі спілкування індивіда з членами окремої соціальної групи, під час сумісної діяльності. Мід наголошував на тому, що у цьому процесі головним є суспільство, група, а не особистість. У спілкуванні з іншими людьми формується здатність мислити в абстрактних поняттях, а головне – усвідомлювати себе як таку особистість, яка відрізняється від інших. Таким чином, внутрішній світ особистості зароджується у груповій дії [4].

В.А. Якунін наголошує на тому, що характерною рисою групової форми навчання є «сумісна діяльність та спілкування – а це вирішальний фактор розвитку самосвідомості студентів, завдяки тому, що студенти становляться суб'єктами взаємного міжособистісного відображення відносин та взаємодії. У свою чергу самосвідомість є передумовою активного засвоєння студентами значущих для них сфер діяльності, основою саморегуляції та самоуправління».

На думку Т.Н. Добриніної, діяльність студентів по засвоєнню навчальної програми повинна проходити у групах високого ступеня згуртованості. На жаль, зараз відбувається зворотна тенденція. Посилюється самоізоляція студентів у вищих навчальних закладах, тому групова форма навчання набуває особливого значення, для того, щоб створити умови для взаємодії студентів між собою, активізувати їх навчальну

діяльність, розвивати мислення, пізнавальну активність, пізнавальний інтерес [2].

Якщо говорити про групову взаємодію, як форму відносин між студентами, то О.Ю. Саркісова наголошує на тому, що це атрибутивна ознака групової діяльності, її процесуальна сторона, система безпосередніх, взаємозалежних дій учасників певної реальної соціальної групи, спрямованих на реалізацію цілей групової діяльності [5].

В.Я. Кікоть і В.А. Якунін відмічають відсутність у сучасній вітчизняній літературі однозначного, загальноприйнятого підходу до розуміння феномену групової форми навчання [3].

Постановка завдання. Метою статті є вивчення ефективності використання групової взаємодії, як форми активізації пізнавальної діяльності студентів. Завданням статті є ознайомлення з різними формами і методами групової роботи, які розвивають пізнавальні здібності студентів, відкривають можливості для усвідомленої соціальної взаємодії та співробітництва, навчає самостійності, тому як вся сумісна діяльність розподіляється серед учасників групи.

Виклад основного матеріалу дослідження. Студенти, які навчаються за медичними та фармацевтичними спеціальностями, повинні вміти набувати нові знання, використовуючи сучасні інформаційні технології, ставити цілі та формулювати завдання, пов'язані з реалізацією професійних функцій, знаходити та приймати управлінські рішення, бути методично та психологічно готовими до змін виду та характеру своєї професійної діяльності.

На всіх етапах становлення студента викладач повинен допомогти йому знайти себе. При організації викладачем навчально-пізнавальної діяльності та впливу на об'єкт потрібно враховувати те, що студент ніколи не розвивається у прямій залежності від педагогічного впливу на нього, а за своїми законами, властивими його психіці – особливостями сприймання, розуміння, запам'ятовування, становлення волі, характеру, формування загальних і специфічних здібностей. Студент не народжується суб'єктом навчально-професійної діяльності, а стає ним під впливом виховання. Саме викладачі мають допомогти студентові стати суб'єктом навчально-професійної діяльності, в основі якої лежить сутність саморозвитку особистості.

Під активністю студентів варто розуміти ступінь заглиблення ними у предмет діяльності: готовність виконувати навчальні завдання, намагання діяти самостійно, витягувати необхідну наукову інформацію з різних джерел, розширювати пізнавальні інтереси.

На сьогодні використовуються різні напрями активізації пізнавальної діяльності, що включають різноманітність форм, методів, засобів навчання, виправданий і свідомий вибір яких за умов умілого та педагогічно правильного поєднання суттєво впливає на ефективність навчальної діяльності, стимулює активність і самостійність студентів [1].

На нашу думку, саме групова робота та групова взаємодія є однією з ефективних форм активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів. Під час групової взаємодії у майбутніх фахівців з охорони здоров'я розвиваються пізнавальні здібності, пам'ять, актуалізуються отриманий досвід та знання, підвищується відповідальність за результат роботи, покращуються навички послідовного викладення матеріалу.

Групова форма роботи на заняттях є формою організації навчання у малих групах студентів, об'єднаних загальною метою під безпосереднім керівництвом викладача та у співпраці зі студентами. Стосунки між викладачем та студентом набувають ознак співпраці, тому що педагог безпосередньо втручається у роботу груп тільки у тому випадку, якщо у студентів виникає запитання і вони самі звертаються по допомогу до викладача. Групова діяльність активізує студентів, підвищує результативність навчання, сприяє вихованню гуманних стосунків між студентами, самостійності, умінню доводити та відстоювати свою точку зору, розвиває навички ведення діалогу.

Дослідниками та практиками доведено, що групова форма роботи має низку переваг: за той самий проміжок часу обсяг виконаної роботи набагато більший; висока результативність у засвоєнні знань і формуванні вмінь; формується вміння співпрацювати; розвиваються комунікативні навички.

Для ефективно організації групової роботи студентів об'єднують у групи по 3-5 осіб. Усі члени групи повинні добре бачити один одного, і у процесі співробітництва кожен повинен мати можливість висловлювати власну думку. Кожен учасник за бажанням виконує певну роль – спікера, секретаря, посередника, доповідача.

Одні виконують тільки плануючу частину роботи, інші – виконавчу частину діяльності, треті – контролюють роботу перших двох, четверті оцінюють. Кожен стає відповідальним за певну частину загального завдання, яку ніхто, окрім нього самого, вже не зробить. Групове спілкування розвиває здатність до кооперації та співробітництва, підвищує креативність студентів, сприяє розвитку у студентів критичного мислення та адекватної самооцінки.

Методично правильно організована робота у групах надає всім учасникам можливості діяти, практикувати навички співробітництва, міжособистісного спілкування, сприяє всебічному розвитку студентів, розвиває уміння спільного обговорення та вирішення проблем, виховує відповідальність за індивідуальні вчинки та спільні результати. У групі особистість неминуче ставиться у положення, яке примушує її до самодослідження та інтроспекції (самопостереження).

Існує дуже багато методів організації групової взаємодії. Нами розглянуто тільки деякі методи, які ми використовували, або тільки плануємо використовувати на заняттях.

Наприклад, дуже доречно проводити на семінарських заняттях таку методику, яка називається **«Трійки по колу»**. Студенти об'єднуються у ротаційні (такі, що змінюються) трійки. Цей варіант коопераційного навчання сприяє активному аналізу й обговоренню нового матеріалу з метою його усвідомлення. Необхідно об'єднати студентів у трійки таким чином, щоб усі групи утворили коло. Кожній трійці ставиться питання (однакове для всіх), тільки воно повинно мати неоднозначну відповідь. Кожний студент по черзі відповідає на питання. Далі відбувається переміщення всіх учасників (наприклад, усі під номером один створюють першу трійку, всі під номером два – другу трійку і так далі). Таким чином, викладач може змінювати склад трійок кілька разів, ставлячи при цьому різні питання. При цьому у кожній групі можуть зустрітися студенти з різним рівнем знань. Якщо студенти будуть мінятися, то хто був слабкіший у попередній трійці, може стати сильнішим у другій команді. Тому навчання набуває характер співробітництва і взаєморозуміння. Таким чином, воно перестає бути змаганням, де тільки деякі досягають успіхів.

Метод **«Два-чотири-всі разом»** або **«Снігова куля»** використовується для розвитку вміння працювати у команді та спілкування у групі, вміння переконувати і вести дискусію. Він зводиться до того, що студентам дається гіпотетична ситуація і 3-5 хвилин для обміркування індивідуальної відповіді чи рішення. Потім учасники об'єднуються у пари для обговорення своїх ідей, далі вони об'єднуються у четвірки і продовжується пошук відповіді. Вони приходять до загального рішення і спікер кожної групи презентує виконане завдання. У цій роботі немає симулянтів, тому що всі активно працюють, обговорюючи й опановуючи теоретичний матеріал.

Метод «Карусель» ефективний, якщо педагогові необхідно зробити перевірку обсягу та глибини знань, одночасно активізувавши роботу студентів у дискусійному обговоренні проблеми чи питання. Цей метод сприяє розвитку у студентів уміння аргументувати свої відповіді, відстоювати власну точку зору, позицію. Наприклад, створюється два кола студентів (зовнішнє та внутрішнє), які обговорюють різну точку зору на одну проблему. Йде обговорення питання між учасниками різних сторін. Потім, за сигналом викладача, партнери змінюються по колу, дискусія продовжується, а її учасникам необхідно підбирати нові контраргументи. До кінця кола студенти, як правило, уже відточують свою систему аргументів. Таким чином вони набувають досвіду спілкування і активізується пізнавальна діяльність студентів.

Цей метод можна використовувати по-іншому. Кожен студент, який сидить у зовнішньому колі, має листок із конкретним питанням (темою) і під час переміщення збирає максимум інформації, аспектів, поглядів із зазначеної проблеми. Наприкінці відбувається заслуховування окремих відповідей, обговорення того, які питання виявилися особливо складними, продуктивними чи, навпаки, швидко вичерпалися і чому. У цьому випадку застосування методу досягається узагальнення наявних знань, активізацією їх і перетворенням у загальногрупове надбання.

За допомогою методу «Синтезу думок», групи шукають узгоджене рішення проблеми, ведуть записи на аркушах, потім свої аркуші передають іншій групі. Друга група підкреслює думку, з якою вони не згодні. Обрані експерти обробляють ці аркуші, роблять узагальнення, яке потім обговорюється всією аудиторією.

Заслуговує на особливу увагу метод «Мозаїка», який передбачає вироблення малими робочими групами колективного визначення поняття на основі запропонованих наукових трактувань та особистого бачення проблеми. Кожній групі пропонують картки з кількома тлумаченнями означеної теми. Після кількох хвилин обговорення спікери презентують визначення, сформульовані у малих групах, а викладач узагальнює ці визначення.

Метод «Мозковий штурм» був у 50-ті роки запропонований американським психологом А. Осборном. Його використовують на практичних та семінарських заняттях для виявлення характерних ознак визначення або для виявлення напрямів, методів, прийомів, шляхів вирішення якоїсь

проблеми. Учасники діляться на дві групи: «Генератори ідей» та «Аналітики». Перша група повинна за короткий час запропонувати якнайбільшу кількість варіантів розв'язання проблеми. При чому, пропозиції висувуються, записуються, але не обговорюються. Друга група від першої отримує списки варіантів і, не додаючи нічого нового, розглядає кожну пропозицію, вибираючи найбільш розумне та слушне.

Працюючи зі студентами магістрами, ми побачили, що вони не дуже активно готуються до занять, тому як у магістратурі дуже багато студентів працює і на підготовку у них просто немає часу. Підготовленими приходить дуже невелика кількість студентів, вони не вміють шукати інформацію, доповіді не суттєві. Альтернативним методом навчання на семінарських заняттях є саме групова робота, тому як вона стимулює у студентів активну пізнавальну діяльність. Всі студенти включені у роботу, вони вчаться аналізувати, систематизувати отримані знання, порівнювати та робити висновки.

Роботу у групах варто використовувати, коли потрібно вирішити проблему, з якою важко впоратися індивідуально. Групова діяльність займає особливе місце серед різних форм навчальної співпраці. Вона сприяє продуктивній взаємодії студентів, розвитку здатності бачити та оцінювати позицію іншого, формувати свою точку зору та вміти її відстоювати.

Висновки з даного дослідження. Отже, групова взаємодія являє собою колосальні потенційні можливості розвитку індивідуальності і надає умови для роботи психологічних механізмів, які дають розвиток мотиваційному та вольовому компоненту пізнавальної активності студентів. Під час групової форми роботи знижується рівень тривожності, страху показатись неуспішним, некомпетентним у рішенні будь-яких завдань. У групі вище рівень навчання та актуалізації знань. При сумісному виконанні завдання відбувається не тільки взаємонавчання, а й особистісний розвиток студентів, їх комунікативні навички, які знадобляться у їх професійній діяльності, яка пов'язана, насамперед зі спілкуванням. Групова робота сприяє покращенню психологічного клімату, розвитку толерантності, вмінню вести діалог. Ми вважаємо, що потрібно розробляти різні стратегії використання групової форми роботи на заняттях для підвищення ефективності навчально-пізнавальної діяльності студентів медичних та фармацевтичних спеціальностей.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бондарева Т. Активізація навчально-пізнавальної діяльності студентів у системі ступеневої вищої освіти / Т. Бондарева // Нова педагогічна думка. – 2013. – № 1.1. – С. 83. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npd_2013_1_19
2. Добрынина Т.Н. Интерактивное обучение в системе высшего образования : [монография] / Т.Н. Добрынина. – Новосибирск : Изд. НГПУ, 2008. – 183 с.
3. Кикоть В.Я. Педагогика и психология высшего

образования / В.Я. Кикоть, В.А. Якунин. – СПб, 1996.

4. Мид Дж. Разум, Я и общество / Дж. Мид. – Нью-Йорк, 1947.

5. Саркісова О.Ю. Сутність поняття «групова взаємодія» як соціальної, психологічної та педагогічної категорії / О.Ю. Саркісова // Науковий часопис Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова. – Серія 16. Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики : зб. наук. праць / [редкол.: Н.В. Гузій (відпов. ред.) та ін.]. – К. : Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2013. – Вип. 19 (29). – С. 58-61.

УДК 378: 373.3.091.21:616.89-008.435

ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ ЛОГОКОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Журавльова Л.С., к. пед. н., доцент,
доцент кафедри соціальної роботи, соціальної педагогіки
та дошкільної освіти
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

У статті висвітлені теоретичні питання формування логопедичної компетентності учителів початкових класів в аспекті комплексної допомоги учням з труднощами у формуванні та порушеннями письма. Розкрито зміст понять «компетентність», «професійна компетентність вчителів» у сучасній науковій літературі. Підкреслено інтегративний характер поняття «логокомпетентність вчителя початкових класів», визначена його структура. Зазначено, що успіх дитини з труднощами у формуванні та порушеннями навичок письма залежать від компетентності педагогічного працівника, від його бажання розібратися у проблемі, вміння надавати корекційно-педагогічну допомогу.

Ключові слова: компетентність, логопедична компетентність (логокомпетентність), вчителі початкових класів, учні молодшого шкільного віку.

В статье представлены теоретические вопросы формирования логопедической компетентности учителей начальных классов в аспекте комплексной помощи учащимся с трудностями в формировании и нарушениями письма. Раскрыто содержание понятий «компетентность», «профессиональная компетентность учителей» в современной научной литературе. Подчеркнут интегративный характер понятия «логокомпетентность учителя начальных классов», определена его структура. Отмечено, что успех ребенка с трудностями в формировании и нарушениями письма зависят от компетентности педагога, от его желания разобраться в проблеме, умения оказывать коррекционно-педагогическую помощь.

Ключевые слова: компетентность, логопедическая компетентность (логокомпетентность) учителя начальных классов, ученики младшего школьного возраста.

Zhuravlova L.S. THEORETICAL ISSUES OF THE FORMATION OF PRIMARY SCHOOL TEACHERS' LOGOCOMPETENCE

The article deals with theoretical issues of the formation of primary school teachers' logocompetence in the aspect of complex assistance, given to the children with difficulties in writing skills formation and writing disorders. The author researches the content of such terms as «competence», «professional competence of teachers», presented in modern scientific literature. In the article the integrative character of the term «primary school teacher's logocompetence» is emphasized. The author has also identified its structure. It is noted that the success of a child with difficulties in writing skills formation and writing disorders depends on the competence of a teacher, his or her desire to understand the problem, ability to provide correctional and pedagogical assistance.

Key words: competence, logopedic competence (logocompetence), primary school teachers, primary school children.

Постановка проблеми. Проблеми розвитку та вдосконалення початкової освіти у сучасних умовах спрямовано у площину цінностей особистісного розвитку та зумовлює необхідність переосмислення ролі компетентного вчителя, від діяльності

зумовлює необхідність переосмислення ролі компетентного вчителя, від діяльності